

K otázce úpravy poručnictví.

František Mrština.

Národnému shromáždění naší republiky nikdo v budoucnosti nebude moci upřít vážnou snahu dle možnosti zahojiti rány způsobené válkou. Tak mnohé utrpení bylo v tomto zákonodárném shromáždění zmírněno, ne-li zcela odstraněno.

Je pochopitelno, že i jednotlivé orgány vlády napomáhají úkolu tomu vhodnými osnovami zákonů. Vesměs však skoro jde o předlohy pilné, nestrpící dlouhého odkladu. Té pilné práce je však tolik, že sotva může býti zdolána, a nestačí proto čas na reformy hlubší, vyžadující studia a předchozího prozkoumání kruhy odbornými. To je však úkolem nás, právníků praktických, abychom zatím alespoň půdu připravovali pro ony budoucí velké reformy. Účelu tomu má dle možnosti sloužiti námětem i tento článek.

Zákonem o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských, přijatým po vzoru něm. rakouském, byla učiněna ochranná opatření mající poskytnouti záruku, že nikdo nebude se moci lehkomyšlně neb dokonce zlovolně zbavovati zákonem mu uložené péče o vlastní dítě, a že děti v cizí péči nebudou tělesně a duševně mrzačeny.

K vydání zákona o takové ochraně vede poznání, že dosavadní zařízení jsou nedostatečna, že děti hynou, že příští generace lidstva by musela velmi špatně vypadati, nemělo-li by se podařiti dosavadní válkou rozvrácený stav výchovy v dohledné době zlepšiti. Statistika ukáže v nedaleké době, jak velké procento činí počet dětí zemřelých v době války, procento jistě značné, když se uváží, že ku př. v roce 1917 zemřelo o 61.642 lidí více v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, než se narodilo, a že velká tato úmrtnost měla příčinu hlavně v nedostatečných poměrech vyživovacích a jimi vyvolaných epidemických nemocích, jež klátily do hrobu hlavně útlé dítky. Nejde však jen o to zabezpečiti lepší vyživování: demoralisace přivoděná válkou má v zápětí, že i tam, kde by výživa *ceteris paribus* opatřena býti mohla, není té snahy zabezpečiti výchovu dítěte po stránce tělesné i duševní, jde-li o děti cizí neb postrádající tepla rodinného krbu, že sobectví rozšířivši se jak nikdy před tím, zatlačuje i ty poslední city k vyděděncům rodinného domova.

Náprava má býti zjednána v každém směru zákonem o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských.

Dle prováděcího nařízení k obdobnému něm. rak. zákonu (v době, kdy tyto řádky píši, nemám prováděcího nařízení k našemu zákonu po ruce) má být dozor vykonáván dozorčími úřadovny, za něž mohou být ustanoveny: úřady zemské a obecní na ochranu dítek, mládeže a zdraví a poručenstva z povolání, okr. spolky a podružné spolky neb úřadovny zem. organisací na ochranu dítek a mládeže, konečně jiné vhodné organisace, zabývající se péčí o mládež.

Tyto pak úřadovny mají pomoci placených opatrovatelkyň neb ošetřovatelkyň a žen z ochoty činných dbáti o to, aby péče se dála

řádně. Jmenovitě mají zkoumat, zda v novém místě ošetřování je dítě řádně umístěno, zda výživa, péče a výchova je dostatečná, o čemž se mají přesvědčiti i pravidelnými návštěvami, případně mají nechat dítě lékařsky prohlédnouti a ošetřovati, hlásiti onemocnění a jiné závady vyskytlé v domově, kde děti jich doзору svěřené se nacházejí, aby neutrpěly újmy a pod.

Tato pak dozorcí činnost je veřejná, úřadovny pověřené dozorem nad dětmi jsou ustanovovány vládou zemskou po vyslechnutí zemské organisace pro péči o děti, dozor nad úřadovny děje se ministerstvy soc. péče, vnitra a vyučování, zemskými vládami a zvláštními zmocněnci ministerstev. Stížnosti na opatření úřadoven jdou k úřadu politickému.

Soudy mají zůstatí ze součinnosti v této nové organisaci vyloučeny, ač je přirozeno, že opatření svěřovaná dle zákona úřadům politickým nutně se dotýkají činnosti soudů ve vlastnosti úřadů nadporučenských.

Nechceme se zatím pouštětí podrobně do rozebírání vhodnosti či nevhodnosti organisace takto provedené, organisace, jež buduje povýtečně na institucích soukromých (sir. spolky a pod.) a chce pomoci jich postaviti výchovu dětí pronikavějším způsobem než dosud to bylo možno, pod dozor státní. Chceme zatím jen povšečně obírat se otázkou, zda organisace tato bude moci býti dle pravděpodobnosti postačitelnou a zda není v budoucnosti cesty jiné, kterou by se mohlo zamýšleného účelu dojíti daleko spolehlivěji.

Myšlénka dozoru prováděného tak, jak jej má na mysli nový zákon, není nová. Dozor ten byl již dříve prováděn sirotčími spolky a sir. radami. Funkcionáři těchto již dříve dostávali od soudu zmocnění prováděti dozor právě tak jak to mají nyní činiti funkcionáři úřadoven, pověřených dozorem nad výchovou dětí v cizí péči a děti nemanželských.

Nové nanejvýše je, že dozor ten bude zařízen systematicky v celém státě a pod kontrolou státní.

Jak však prováděn bude, s jakým úspěchem, záleží na možnosti výběru takových osob, jež mají poskytnouti záruku vážného a pilného provádění úkolu jim svěřeného. A tu nutno pochybovati o tom, že osoby takové budou moci býti v dostatečném množství nalezeny. Ve větších městech budou to moci býti osoby ať placené ať z ochoty činné, jež nebudou musiti míti žádných ohledů a budou moci vystupovati rázně a bezohledně. V městech velkých jako v Brně, Praze a j. je téměř nemožno chtítí provésti kontrolu do podrobností, zde budeme rádi, podaří-li se nám aspoň zhruba zachytiti zlo. Najdou se však osoby vhodné na venkově? Dovolují si tvrditi na podkladě praxe, že jedině úspěšným je dozor bezprostřední, tak, aby o každém špatném kroku dítěte svěřeného cizí péči a dítěte nemanželského nabyla osoba povoláná k dozoru vědomosti. Toho naprosto nebude lze docílití ani pomocí ošetřovatelkyň a opatrovatelkyň, ani pomocí osob z ochoty činných. Z finančních důvodů není možno zajistiti pla-

ceným silám, ustanoveným snad pro každou obec neb více obcí dohromady, takovou nezávislost, aby mohly bez ohledu postupovati, dokonce si toho nelze slibovati od osob jen z ochoty činných. V každém případě narazí jich činnost bezohledná na nějaký odpor, jenž při známé vázanosti osob na venkovské obci najde opory i u osob bezprostředně neinteresaných. To právě bude kamenem úrazu pro úspěšnost této nové organisace. Měl-li by ale dozor být prováděn osobami vzdálenějšími, snad pro celý okres neb jeho část ustanovenými, nebude to zase ničeho pomáhati. Neoddávejme se klamu. Takový orgán okresní nedozví se o případech vyžadujících zakročení, právě tak jako soud ne. Občasné, byť i pravidelné návštěvy jeho a prohlídky pomohou velmi málo. Zlo u kořene vidět, bezprostředně pozorovat celý život dítěte a ne jen nějaký reflex jeho, je nutno. Ta okolnost, že vedení poručenství nachází se u nás v rukou soudů, není pro otázku úspěšnosti poručenského dohledu zcela vedlejší, naopak, myslím, velice významnou a rozhodující.

Při komplikování veškerého života, jaké nastalo industrialisací a návalem lidí do měst, značně se uvolnila pouta, která dříve pojila celé rodiny, rody a obce. Není více té pozornosti k vadnému chování se jednotlivce a není snahy odstraniti je ingerencí soukromou.

Soud stal se příliš vzdáleným, než aby mohl úspěšně zasahovati, zpravidla nedojdou jeho sluchu skutečností vhodné pro zakročení, leč, až již je pozdě. Nepomohly ani sirotčí spolky a sirotčí rady. Snahy vynikajících organisátorů, ač dovedly vzbuditi zájem o dítě, zdaleka nejsou korunovány úspěchy rovnocenými vynaloženému úsilí. Nelze zapřít, že mnohé sirotčí rady a spolky plnily své úkoly krásně, nehledíc k dobám válečným, kdy beztoho měřítko musilo být mírnějším, poněvadž členům obce, zůstavším doma, byla ukládána i spousta úkolů jiných.

Než i před válkou bylo lze poznati, že ani sirotčí rady nebudou spasitelem. Fungovaly obyčejně nějaký čas po založení, pokud zde byl zájem o novou instituci, a — což hlavní — dokud zde byl silný a obětavý jednatel, jenž je neustále povzbuzoval k činnosti. Takových ale jednotlivců bylo poměrně málo, a nebylo žádné záruky, že celý okres soudní, všechny obce a osady v něm budou míti dost takových jedinců.

Kde, jak namnoze, soudní okres má 50—70 i více obcí, nedá se naprosto docílit, aby všude se sirotčí rady účastnily stejnou měrou převzatých úkolů.

Soud máje na starosti několik tisíc sirotků a opatrovanců a isa zaneprázdněn naléhavými úkoly denně přirůstajícími, nemá vůbec času a možnosti přisvědčit se řádně o stavu svých poručenců a opatrovanců. Dotazník zasláný občas na obec vyplní zpravidla obecní strážník neb sluha, všechny otázky zodpoví se tak, aby z toho nic nebylo, jen aby poručník či rodina poručencova neměla k soudu cesty, a zas je dobře. Uváží-li se vzdálenost jednotlivých osad 18

až 25 km i více od místa soudu, není tato lidská slabost nijak podivnou.

A tak se zlo rodí potají, až vyroste, a najednou teprve zví soud poručenský z oznámení krajského neb zemského soudu, že jeho poručenec provedl zločin. Jak k tomu došel výchovou, zda bylo možno včasné zjednatí nápravu, leží začasť nepoznáno v daleké minulosti.

Je nezbytno souditi, že tento stav se na dlouhou dobu nezlepší, naopak ještě zhorší. Potrvají-li však shora naznačené nedostatky, stane se stav ten neudržitelným a bude hlodati životní sílu státu.

Soudy také dávno již dobře cítily, že jejich snaha o nápravu je namnoze marnou, poněvadž neměly dostatečné opory a pomoci, a dávno se ozývaly hlasy po nové úpravě, úpravě, jež by na jedné straně přivodila skutečnou a trvalou péči o sirotky a na druhé straně ulevila soudům tak, že by dle možnosti činnost jejich obmezovala se na výkony povahy judikatorní.

Pohlédneme-li se v zákonodárstvích cizích, vidíme, že ne všude je soud úřadem poručenským.

Tak především v Uhrách nevykonávají dozor poručenský soudy, nýbrž svazky samosprávné. V Německu je sice poručenským úřadem »Amtsgericht«, ale ne bezvýhradně. Byloť jednotlivým státům dovoleno uchýliti se od tohoto pravidla, a tak ve více státech byla přenesena moc poručenská na úřady jiné. Ku příkl. ve Württembergu na úřady pozůstávající z okresního notáře jako předsedy a 2 volených sirotčích soudců s titulem »ordentliches Vormundschaftsgericht«, podléhající Amtsgerichtu. V obou státech meklenburských byla agenda poručenská přenesena na magistráty. Podobné odchylky jsou v Badenu, Hamburku, v Bavořích, Sasku a některých menších státech. Také v Norsku, jež má neimoderněji upraveno hmotné právo nemanželských dětí, účastní se obecní zastupitelstva komisí se správním charakterem, jakými jsou t. zv. vrchnoporučenstva.

Arci v zemích práva románského nejevilo se odloučení poručenství od soudů po většině nutným a to následkem existence t. zv. rodinných rad a instituce protiporučníka.

U nás však pro rodinné rady není půdy, a dlužno se proto ohlížeti, zda další vývoj není možným jiným směrem.

Tu pak přicházíme k poznatku, že není vyloučeno jisté navázání na staré městské právo české.

Dle českého městského práva byla sice prvotně většina práv odnášejících se k výkonu moci poručenské v rukou rodiny, avšak postupem času převzaly její působnost svazky veřejnoprávní. V královských městech měl péči o sirotky král, v poddanských pán města, ale ve skutečnosti ji vykonávala rada a rychtáři, a vedení poručenství tvoří značnou část agendy městské.

Před radou ustanovoval se poručník nebo jej rada sama jmenovala, ujmání se poručenství dalo se v radě nebo před dvěma přísedními, tam se vedly knihy sirotčí obsahující seznam jmění, jež měl poručník odevzdati, v radě byly rozhodovány i majetkové spory

sirotčí. Arci se vedl u rady i seznam sirotek (viz Kapras: Poručení nad sirotky v právu českém str. 91 a násl.).

Tak vidíme, že tento blahodárný vývoj byl vlastně u nás přetržen vlivem vyvinující se ústřední moci státní a práv cizích, aniž by to bylo bývalo na prospěch věci.

OVšem dnes nelze si mysliti přenesení úřadu poručenského na obce vůbec beze vsí přípravy. Po většině nemají venkovské obce způsobilých orgánů k tomu, aby obstarávaly úkoly již dnes na ně vložené, natož ještě další. Ale již dnes uvažuje se o tom, aby obecní úřady byly vypraveny tak odborně vzdělanými silami úřednickými, aby mohly plně dostáti nejen úkolům dnešním, ale i budoucím.

Nejvhodnější k tomu je instituce t. zv. obvodových tajemníků, podobná oné, jaká již nyní existuje na Slovensku. Pro požadavek ten vystoupil již v Národním Shromáždění člen N. S. Hrouda, uváděje, že práce obecních úřadů musí vésti »odborníci, kteří budou svému povolání plně oddáni a do všech poměrů náležitě zapracováni«, čímž »se uvede československá samospráva i v malých obcích v náležitý chod a nabude pak vážnosti a důvěry, jaká jí právem přísluší« (viz stenografické protokoly Národního Shromáždění 21. schůze).

Také dr. Pilař v Národních Listech ze 16. února 1919 navrhl převzetí této instituce ze Slovenska.

Na takto podepřené obecní úřady bylo by možno bez obavy přenést vedení poručení nad sirotky, byť i za jistých kautel, jež budou uvedeny dále. Nebyl by to jediný úkol, který by reorganizované obecní úřady mohly obstarávat vedle vlastní činnosti správní. Dobře by bylo možno přenést na ně i úkoly obligatorních smírčích úřadů, jichž zavedení se beztoho také z mnoha stran doporučuje.

Prospěch by z toho byl dvojitý: soudy mohly by se věnovati daleko více než dnes vlastní činnosti soudcovské, trestní a civilní, čímž by se dosáhlo jich uvolnění k zdokonalení se, dokonce by po přibrání elementu laického byla dána pokud možno ještě větší záruka nestranného souzení, kromě toho ale poručení bylo by vedeno z bezprostřední blízkosti. Úřad poručenský viděl by přímo všechny potřeby dítěte a osoby potřebující ochrany, hned by je mohl také obstarati, dítko nerostlo by, jako dnes namnoze se děje, bez dohledu, když soud začasť až po roce se dozví, že poručník je mrtev, nebo že se o dítě jemu svěřené nestará, nebo že se odstěhoval, pak by se každé ze špatné a nedostatečné výchovy plynoucí zlo mohlo udusiti hned v zárodku, a tím by přec získala obec, země a celý stát. Je tedy provedení tohoto úkolu z důvodů sociálních nezbytným a nutkavým.

Úkoly, jež by měli plniti obvodoví tajemníci, vyžadovaly by ovšem, aby to byli muži zrači, se vzděláním všeobecným, protože by bylo třeba žádati studium středoškolské.

K seznámení se pak s agendou a k ovládnutí všech příkazných oborů činnosti jich bylo by třeba doplnění vzdělání všeobecného přípravou v jednoročním praktickém kursu. Zde by si osvojili znalost hlavních zákonů (vydatnou pomůckou mohly by být i zvlášť k tomu cíli pořizené katechismy občanského a správního práva), zde by též zároveň prakticky se naučili úřadovati.

Kromě této věcné záruky způsobilosti bylo by nutno, aby nebyli jen smluvními úředníky, závislími na vůli a přání dočasných funkcionářů obce, ale byli jmenováni jako veřejní úředníci buď vládou, nebo alespoň širšími samosprávnými svazky.

I v tom případě, že by šlo o jmenování vládou, nebylo by to na úkor myšlenky autonomie obcí. Nehledíc k tomu, že i po provedení Šu 20. zák. ze 7./2. 1919 č. 76 sb. z. a n. nebude se moci stát obejít bez přenášení jednotlivých úkolů správy státní na obec a že tedy i nadále půjde i o přenesenou působnost obce, třeba zdůraznit, že byl by obvodový tajemník jen vedoucím úředníkem, nemajícím moci rozhodování. Pokud pak i § 9. cit. zák. nutí jeho zúčastniti se porad ve schůzích, nedává jemu všeobecné práva hlasovati, takže nějaké obavy, že by obv. tajemníci mohli svým vlivem autonomní živel uvést v niveč, zde není.

Orgánem vlastním byla by obecní (městská) rada. Ustanovení Šu 8. cit. zák. o nutnosti konati schůze aspoň jednou za týden zabezpečuje, že běh vyřízení byl by normální.

Hlavní zásady vedení poručnictví a opatrovnictví obcemi za pomoci obvodových tajemníků byly by pak tyto:

Obecní úřady jako obecní úřady sirotčí vykonávají svými radami dohled a péči nad sirotky a opatrovanci, výjimečně spravují i jmění jejich, totiž tehdy, když jmění to pozůstává ze svršků vůbec neb jinakého jmění movitého, nepřevyšujícího ceny 500 K. I takovýti majetek musí být i zajištěn. Za opomenutí zajištění obec ručí.

Soud rozhoduje jen o propuštění z moci otcovské, zletění, prodloužení moci otcovské a poručenské, zmocnění k vedení sporu, schválení smíru vztahujícího se na předmět ceny přes 500 K, a o zbavení svéprávnosti, poskytuje pomoc právní a vede poručenství a opatrovnictví jiných než shora jmenovaných poručenců a opatrovanců. Může však i v těch případech přenést dohled a péči o osobu na obecní sirotčí úřad.

Obecní sirotčí úřad je podporován sirotčí radou. V případech: jmenování poručníka, zbavení jeho úřadu, umístění sirotka neb opatrovance, volby povolání ať dáním do učení neb do některé školy, mimo obecnou a měšťanskou, svolení ku ožení se nebo vdání se, při podání dobrozdání vyžádaných soudem za účelem jeho rozhodnutí, je povinen vyžádati si dobré zdání sirotčí rady. Sirotčí rady pozůstávají ze zástupců obcí spojených v úřadu obvodového tajemníka, škol těchto obcí, společností náboženských a jiných důvěry-

hodných osob i žen, jež jmenuje okresní soud, maje zření k tomu, aby všechny třídy obyvatelstva byly zastoupeny.

Z rozhodnutí obecního úřadu sirotčího je možno odvolati se do 14 dnů k soudu. Právo odvolání má poručník, potažmo opatrovník nebo podpůrce a tito příbuzní: matka, děd a bába se strany otcovské i mateřské, zletilí sourozenci, strýc a teta, konečně obvodový tajemník. Soud rozhodne v řízení nesporném a sdělí své rozhodnutí obecnímu sirotčímu úřadu a zúčastněným stranám. Proti rozhodnutí tomu je během dalších 14 dní možnou stížnost na krajský resp. zemský soud a nepodléhá rozhodnutí tohoto dalšímu opravnému prostředku.

Obvodovému tajemníku náleží všechna opatření za účelem přípravy nebo provedení rozhodnutí obecního sirotčího úřadu. Při pochybnostech objevených se při provádění usnesení ob. sirotčího úřadu vyžádá si nové usnesení.

V případě tom, že dítko trvale se přestěhuje do obce jiné, požádá obecní sirotčí úřad, dosavad poručenství nebo opatrovnictví vedoucí, obecní sirotčí úřad příslušné obce o další vedení poručenství se zasláním všech spisů.

Dohled nad obecními sirotčími úřady konají soudy. Tyto mají právo kdykoliv podrobiti činnost jejich kontrole a má zásadně přednostu soudu aspoň jedenkrát v roce buď sám, nebo svým zástupcem jejich činnost přezkoumati, což se může státi i příležitostně.

V případě shledaných nesprávností je dle povahy věci povinen učiniti oznámení politické správě, jež má povinnost potřebné ohledně osoby vedoucího obvodového tajemníka zařídit.

U soudu se vedou seznamy poručenců a opatrovanců nacházejících se pod vedením toho kterého sirotčího úřadu. Každý nový případ zavedení poručenství neb opatrovnictví a každé odpadnutí starého je povinen obecní sirotčí úřad sdělit soudu.

V době přechodní, než-li by instituce odvodových tajemníků byla všude zavedena, přenášelo by se poručenství a opatrovnictví postupně jen tam, kde by instituce ta vstoupila v život.

Na Slovensku, kde již, jak shora řečeno, instituce obvodových tajemníků (t. zv. obecních notářů) existuje, pomýšlelo se již dříve na to, aby sirotčí stolice byly rozpuštěny a správa poručenství byla převedena na soud. Bylo by tedy lze ihned přenést vedení poručenství dle hořeňích zásad jednak na obecní rady, jednak na soud.

Proti instituci obvodových tajemníků uvádělo se začasťe, že v Uhrách se neosvědčila a to pro jich úplatnost. Myslím však, že výtka ta může se týkati jen osob a ne instituce. I soudci, advokáti atd. byli tam, jak známo, úplatní, a přece nikomu nenapadne chtíti tvrditi, že proto musí býti instituce soudců, advokátů atd. odstraněna. Jen osoby musí býti vyměněny.

Duch nové státní správy musí takové zjevy učiniti nemožnými.

Jsmo naopak přesvědčeni, že svědomití tajemníci byli by pravým požeňnáním venkovských obcí. Potřeby občanů byly by za jich součinnosti daleko jinak uspokojovány než dnes, kdy pro drobné potřeby je i soud i politický úřad náramně vzdáleným, a kdy intervence u těchto úřadů je vzhledem ke ztrátě času a námaze cesty neekonomickou. Obce a obecní správy byly by pak ještě daleko více jak dnes naší chloubou a přispívaly by vydatnější měrou k řešení úkolů veřejných.

Organisace poručení za pomoci obvodových tajemníků neměla by oněch nevýhod plynoucích ze vzdálenosti osob dozorců a vázanosti jich a ochrana sirotků bylo by daleko lépe zabezpečena než je dnes a než bude možno i pomocí nového zákona.

Ve snaze prospěti stejnou měrou i sirotkům i soudům pokouším se uvésti takto jeden z příštích problémů zákonné úpravy na přetřes veřejnosti, přeje si, aby přesvědčení o nutnosti nápravy stalo se co nejdříve všeobecným a vedlo k cíli.

Hovorna.

(Naše Jednota a její příští úkoly). Jako na všechny spolky, také na naši Jednotu těžce dolehla doba válečná. Nyní, kdy konečně spějeme opět k poměrům pravidelným, je na čase, abychom si uvědomili, jaké úkoly čekají naši Jednotu v nejbližší budoucnosti. Nesporno jest, že dlužno ji probuditi k novému životu z lethargického spánku, do něhož upadla následkem válečných poměrů. A nesmí to býti pouze probuzení k dřívějšímu životu předválečnému, nýbrž k činnosti plnější a intenzivnější. Neboť poměry nás právníků moravských, jež mají své ústředí v Brně, změnilo se státoprávním převratem tak dokonale, že větší změny jen stěží lze si představit.

Příštím školním rokem stane se Brno důležitým ohniskem právnícké práce theoretické a praktické. Budeme zde míti nejvyšší soud a právníkou fakultu nové university Masarykovy. Celá řada nových právníků zde počne působiti: soudcové nejvyššího tribunálu soudního celé republiky, profesori a docenti nové fakulty a s nimi zajisté velký počet mladých adeptů právníckých: studentů. Půjde o to, soustřediti tyto nové živly se starými. A která korporace byla by povolanejší postarati se o důstojné ústředí pro veškeré tyto živly než naše Jednota, jež v nejnovější době soustřeďuje v sobě právníky theoretické a praktické a umožňuje tím, aby oba směry nepostrádaly důležitého vzájemného ovlivňování, bez něž upadá jak theorie tak praxe.

Ukazuje se nyní, jak správné bylo, že jsme minulého roku přes veškeré varovné hlasy o nemožnosti a neprospěšnosti podobného pokusu přikročili k zásadní reorganisaci našeho časopisu*). Dnes možno říci, že pokus ten se zdařil. Od reorganisace stoupl počet předplatitelů o 127, tedy o číslo velmi úctyhodné, a nemá zajisté smyslu, přiti se o to, zda stoupnutí to vyvoláno bylo přímo reorganisační časopisu nebo ji-

*) Reorganisace ta rozhodně nebyla jen vnější, jak se domníval, referuje o ní, náš sesterský časopis »Právník«.